Súd:	Krajský súd Bratislava
Spisová značka:	7Co/21/2024
Identifikačné číslo súdneho spisu:	1314227586
Dátum vydania rozhodnutia:	25. 09. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ:	Mgr. Adela Unčovská
ECLI:	ECLI:SK:KSBA:2024:1314227586.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Bratislave v senáte zloženom z predsedníčky senátu Mgr. Adely Unčovskej a členiek senátu JUDr. Mariany Harvancovej a Mgr. Niny Dubovskej, v spore žalobkyne: A. B., nar. X.X.XXXX, bytom C. X, D., zastúpenej: JUDr. Andrej Kučera, advokát, so sídlom SNP 6, Hlohovec a Mgr. Miroslav Tokarčík, advokát, so sídlom Študentská 17, Trnava proti žalovaným: 1/ E. B., nar. XX.X.XXXX, bytom F. X, D., zastúpeným: KRAKOVSKÝ & PARTNERS, s.r.o., IČO: 35 977 272, so sídlom Záhradnícka 27, Bratislava a 2/ KOOPERATIVA poisťovňa, a.s. Vienna Insurance Group, IČO: 00 585 441, so sídlom Štefanovičova 4, Bratislava, zastúpeným: JUDr. Baltazár Mucska, advokát, so sídlom Vajnorská 55, Bratislava o náhradu nemajetkovej ujmy, na odvolanie žalobkyne a žalovaného 2/ proti rozsudku bývalého Okresného súdu Bratislava III zo dňa 26.8.2021, č.k. 7C/354/2014-300 a na odvolanie žalobkyne proti dopĺňaciemu rozsudku bývalého Okresného súdu Bratislava III zo dňa 4.10.2022, č.k. 7C/354/2014-380, takto

r o z h o d o l :

Rozsudok bývalého Okresného súdu Bratislava III zo dňa 26.8.2021, č.k. 7C/354/2014-300 sa vo výroku I. mení tak, že žalovaní 1/ a 2/ sú povinní zaplatiť žalobkyni sumu 25 000 eur do troch dní od právoplatnosti rozsudku s tým, že plnením jedného zo žalovaných zaniká v rozsahu tohto plnenia povinnosť plnenia druhého žalovaného a vo výroku II. sa mení tak, že žalobkyňa má proti žalovaným 1/ a 2/ nárok na plnú náhradu trov konania s tým, že plnením jedného zo žalovaných zaniká v rozsahu tohto plnenia povinnosť plnenia druhého žalovaného.

Dopĺňací rozsudok Okresného súdu Bratislava III zo dňa 4.10.2022, č.k. 7C/354/2014-380 sa potvrdzuje.

Žalobkyňa a žalovaný 2/ nemajú právo na náhradu trov odvolacieho konania.

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým rozsudkom v spojení s opravným uznesením zo dňa 13.11.2023, č.k. B3-7C/354/2014-423) súd prvej inštancie uložil žalovaným 1/ a 2/ spoločne a nerozdielne zaplatiť žalobkyni sumu 25 000 eur do troch dní od právoplatnosti rozsudku (výrok I.) a žalobkyni priznal náhradu trov konania v rozsahu 100% (výrok II.).

2. Rozhodnutie vo veci samej právne odôvodnil § 11, § 13 ods. 1, 2, 3, § 15, § 415, § 420 ods. 1, § 420a ods. 1, § 442 ods. 1, § 444, § 449 ods. 1 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník (ďalej len „Občiansky zákonník“), čl. 19 ods. 1 Ústavy SR a vecne tým, že žalobkyňa sa domáhala ochrany osobnosti formou zaplatenia náhrady za svoju nemajetkovú ujmu v súvislosti s dopravnou nehodou, pri ktorej došlo k úmrtiu jej syna. Pokiaľ ide o pasívnu vecnú legitimáciu žalovaného 2/, odkázal na judikát Najvyššieho súdu SR, R61/2018, v ktorom bola riešená pasívna vecná legitimácia poisťovne, a v ktorom najvyšší súd jasne vyslovil, že škodou pre účely zákona č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení je aj nemajetková ujma spočívajúca v zásahu do osobnostných práv pozostalých obetí dopravnej

nehody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla. Na základe vykonaného dokazovania mal súd prvej inštancie preukázané, že v danom prípade je za smrť syna žalobkyne zodpovedný žalovaný 1/, ktorý bol aj právoplatne odsúdený rozsudkom Okresného súdu Bratislava III zo dňa 7.10.2014, sp.zn. 3T/174/2014, pričom poškodená žalobkyňa bola odkázaná s nárokom na náhradu škody v občianskom súdnom konaní. Prvoinštančný súd konštatoval, že zodpovednostný vzťah vrátane príčinnej súvislosti medzi konaním škodcu a vzniknutou škodou mal preukázaný záverom rozsudku v trestnom konaní. Uviedol, že v prípade smrti blízkej osoby alebo iného neoprávneného zásahu podľa ustanovenia § 11 Občianskeho zákonníka nie je možné vrátenie veci do pôvodného stavu a jediným možným zadosťučinením je satisfakcia v podobe náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch, ktorú možnosť pripúšťa aj § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého, ak by nebolo postačujúce zadosťučinenie podľa odseku 1 najmä preto, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jej vážnosť v spoločnosti, má fyzická osoba tiež právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, pričom súd prihliada na závažnosť ujmy a okolnosti, za ktorých k zásahu do práva došlo. Súd prvej inštancie poukázal na rozhodnutia súdov v obdobných veciach (rozsudok Krajského súdu v Žiline zo dňa 30.10.2019, sp. zn. 10Co/58/2019, rozsudok Krajského súdu v Žiline zo dňa 31.1.2019, sp. zn. 9Co/246/2018, rozsudok Krajského súdu v Žiline, sp. zn. 5Co/130/2019, rozsudok Krajského súdu v Žiline, sp. zn. 7Co/61/2018). V prejednávanej veci súd prvej inštancie konštatoval, že v prípade žalobkyne išlo o jediné dieťa, ktoré vychovávala sama s pomocou svojej rodiny od jeho veku 8 mesiacov, kedy rodinu opustil jej manžel a otec G.. Smrťou svojho syna stratila jediný zmysel života, radosť a nádej, že v jeho budúcej rodine nájde svoje uplatnenie aj v starobe, ktorú bude mať s kým zdieľať a bude sa mať kto o ňu postarať v prípade choroby alebo staroby. Rozmer jeho tragického odchodu spočíva aj v tom, že bol jediným dieťaťom aj v širšej rodine, keďže ani súrodenci žalobkyne deti nemajú, čo dosvedčil aj brat žalobkyne H. B.. Preto je strata syna žalobkyne a synovca jej brata a sestry traumatizujúca aj s presahom na širšiu rodinu a príbuzných. Prvoinštančný súd uviedol, že je nesporné, že smrťou syna žalobkyne došlo k pretrhnutiu rodinných a citovo hlbokých väzieb a tento stav je definitívny a nenapraviteľný, keď stratou syna dochádza u žalobkyne k strate možnosti ďalšej realizácie rodinného života a pozostalá matka zostala ochudobnená o citový vzťah k svojmu rodinnému príslušníkovi. Zároveň uviedol, že žalobkyni ako dotknutej osobe nevzniká procesná povinnosť preukazovať existenciu difamačných následkov neoprávneného zásahu. Konštatoval, že z výsledkov vykonaného dokazovania vyplynulo splnenie všetkých troch predpokladov zodpovednosti žalovaného 1/ za neoprávnený zásah do práva na ochranu osobnosti, a to neoprávnený zásah do chráneného všeobecného osobnostného práva fyzickej osoby, spôsobilý objektívne porušiť alebo ohroziť jej osobnosť - smrť syna žalobkyne pri dopravnej nehode spôsobenej pod vplyvom alkoholu, ujma fyzickej osoby - smrť syna žalobkyne, príčinná súvislosť medzi neoprávneným zásahom a ujmou. Súd prvej inštancie mal v konaní preukázané, že v dôsledku protiprávneho konania žalovaného 1/ došlo smrťou G. k zásahu do osobnostných práv žalobkyne spočívajúcich v jej práve na kvalitný rodinný život, preto priznal žalobkyni náhradu nemajetkovej ujmy v sume 25 000 eur. Zohľadnil pritom mladý vek zosnulého, skutočnosť, že bol jediným dieťaťom žalobkyne a jediným dieťaťom v jej širšej rodine, skutočnosť, že v prípade, ak by k skutku nedošlo, mohla nájsť žalobkyňa oporu a útechu v starobe a zmysel svojej existencie v jeho budúcej rodine, vo vnúčatách, o ktoré by sa určite bola starala s láskou ako o svojho syna a pomáhala by mu s ich výchovou. Na druhej strane súd prvej inštancie vzal do úvahy aj námietky oboch žalovaných, že G. už pri ceste zo Senca do Boldogu sám požíval alkohol a videl, že alkohol požíval aj žalovaný 1/, a napriek tomu si dobrovoľne sadol do auta, ktoré žalovaný 1/ riadil. Na ihrisku v Boldogu, kde celá skupina pokračovala v pití alkoholu, si potom unavený ľahol do auta žalovaného 1/, kedy si musel byť vedomý, že toto auto bude do Senca riadiť znovu žalovaný 1/ pod vplyvom alkoholu. Prvoinštančný súd preto zohľadnil pri určení výšky náhrady nemajetkovej ujmy aj tento záver, plynúci z výsledkov dokazovania výpoveďami žalovaného 1/ a účastníčky nehody E. I. vyplývajúci z trestného spisu. Zároveň prihliadol aj na správanie škodcu (žalovaného 1/), ktorý sa žalobkyni ospravedlnil, síce nie osobnou formou, ktorú by preferovala, ale písomne a v rámci trestných pojednávaní opakovane, ponúkol jej finančné odškodnenie, ktoré však neakceptovala. Konštatoval, že žalovanému 1/ nie je možné uprieť snahu, ktorú vynaložil na zmiernenie následkov škody. Súd prvej inštancie zaviazal oboch žalovaných 1/ a 2/ zaplatením náhrady škody spoločne a nerozdielne. O náhrade trov konania súd prvej inštancie rozhodol podľa § 262 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „C.s.p.“) a trovy konania priznal v spore úspešnej žalobkyni podľa § 255 ods. 1 C.s.p., pričom o ich výške rozhodne po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník v zmysle § 262 ods. 2 C.s.p. s tým, že určenie výšky plnenia záviselo od úvahy súdu.

3. Proti rozsudku podal v zákonnej lehote odvolanie žalovaný 2/ z dôvodov podľa § 365 ods. 1 písm. d), f) a h) C.s.p., t. j. že konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a že rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Napadnuté rozhodnutie považoval za nesprávne a nezohľadňujúce rozhodujúce skutočnosti pre konanie, keď sa konajúci súd nedokázal vysporiadať so zásadnou spoluvinou nebohého, dopadom udalosti do sféry žalovaného 1/ a meniacimi sa tvrdeniami žalobkyne. Namietal, že výrok rozsudku nekorešponduje uplatnenému nároku, keď medzi žalovanými nie je daná solidarita, nakoľko nárok voči každému zo žalovaných sa uplatňoval na základe iného právneho predpisu. Naďalej zotrval na stanovisku, že nie je vecne pasívne legitimovaným subjektom v predmetnom konaní. Podľa jeho názoru priznaná výška náhrady nemajetkovej ujmy nezohľadňuje okolnosti nehody, spoluzavinenie nebohého a dopad do sféry vodiča, ako aj zaužívanú súdnu prax. Mal za to, že konajúci súd sa nedostatočne vysporiadal s jeho argumentáciou o zohľadnení kritérií rozhodujúcich pre priznanie náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch, a to kritérií na strane žalobcov (intenzita vzťahu žalobcu so zomrelým, vek zomrelého a pozostalých, morálne zadosťučinenie) a na strane vodiča (postoj vodiča - ľútosť, náhrada škody, ospravedlnenie, dopad udalosti do sféry pôvodcu, majetkové pomery vodiča a nie poisťovateľa či prevádzkovateľa vozidla). Uviedol, že vždy je potrebné skúmať a vychádzať z majetkových a spoločenských pomerov žalovaného 1/. Pokiaľ ide o účasť nebohého na následku, uviedol, že z výsledkov vyšetrovania a trestného konania v kontexte výpovedí svedkov J. I. a E. I. vyplynulo, že všetky osoby vo vozidle boli počas jazdy pripútané bezpečnostným pásom, s výnimkou G. B., syna žalobkyne, pričom je nesporné, že žalovaný 1/ zavinil dopravnú nehodu, ktorá mala tragický následok. Na druhej strane je podľa názoru odvolateľa potrebné uviesť, že k tragickému následku prispelo aj správanie samotného nebohého, a to prinajmenšom tým, že nebol pripútaný bezpečnostným pásom. Ďalšou zásadnou skutočnosťou je, že sa nachádzal v predmetnom vozidle a absolvoval osudnú jazdu napriek tomu, že sám bol pod vplyvom alkoholu a mal vedomosť o tom, že vodič vozidla je tiež pod vplyvom alkoholu. Preto bol odvolateľ toho názoru, že miera zavinenia poškodeného pri vzniku škody je rovnako vážna, ak nie vyššia ako miera žalovaného 1/ a je potrebné túto pre spravodlivé rozhodnutie posudzovať a zohľadniť. Konštatoval, že základným účelom náhrady nemajetkovej ujmy je kompenzácia zásahu do osobnostnej sféry, pričom je nepochybné, že došlo k zásahu do osobnostných práv žalobkyne, najmä práva na rodinný život. Zdôraznil, že nie je možné zamieňať náhradu nemajetkovej ujmy za kompenzáciu nákladov na pokrytie majetkových potrieb, resp. pokrytie nasledujúcich aktivít a nákladov žalobkyne. Odvolateľ poukázal na to, že žalovaný 1/ vykonal trest, skutok oľutoval a opakovane sa ospravedlnil, pričom výška uplatňovanej a aj priznanej sumy je pre neho likvidačná. Zdôraznil, že pre priznanie náhrad sú rozhodujúce majetkové pomery žalovaného 1/ ako osoby, ktorá do práv zasiahla a nie pomery na strane poisťovateľa. Poukázal na to, že žalovaný 1/ mal záujem sa so žalobkyňou dohodnúť, avšak návrhy súm zo strany žalobkyne boli pre neho likvidačné, a dokonca boli omnoho vyššie ako je zaužívaná súdna prax pri priznávaní náhrad nemajetkovej ujmy. Mal za to, že z výpovedi žalobkyne možno indikovať, že jediným zadosťučinením je pre ňu finančné plnenie, čo v konečnom dôsledku neguje inštitút náhrady nemajetkovej ujmy, pre ktorý je podstatné aj morálne zadosťučinenie, či samotné prejednanie veci, ospravedlnenie sa žalovaného 1/. Odvolateľ ďalej uviedol, že žalobkyňa menila zásadné skutočnosti pre konanie, kedy až počas konania pod ťarchou argumentácie žalovaných začala preukazovať údajné psychické problémy, ktoré preukazovala dôkaznými prostriedkami z obdobia, ktoré bolo časovo značne oddialené od skutočnosti rozhodujúcej pre zásah do osobnostných práv. Rovnako na pojednávaní uviedla, že už u nej nie je predpoklad na rodinný život, čo je však v priamom rozpore s tvrdeniami v žalobe a odôvodnením výšky uplatňovanej náhrady nemajetkovej ujmy, „ktorú chcela použiť na starostlivosť o dieťa s obdobným osudom.“ S poukazom na uvedené považoval odvolateľ vyjadrenia žalobkyne v konaní za účelové. Poukázal na to, že v konaní si uplatňovala náhradu nemajetkovej ujmy žalobkyňa a nie ostatní rodinní príslušníci nebohého, pričom výpoveď brata žalobkyne vyvolávala dojem, že vo vzťahu k nároku sa vyjadrujú aj oni a tieto vyjadrenia pocitu ich straty je dôvodom uplatnenej výšky žalobkyňou. Odvolateľ považoval výrok rozsudku za nesprávny z dôvodu, že vzhľadom na uplatňovanie dvoch nárokov voči dvom subjektom cez dva samostatné právne predpisy, nie je možné zaviazať žalovaných spoločne a nerozdielne na náhradu nemajetkovej ujmy, resp. škody. Za inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci považoval odvolateľ nedostatočné odôvodnenie napadnutého rozhodnutia. Podľa jeho názoru sa súd prvej inštancie v odôvodnení napadnutého rozsudku nevysporiadal s argumentáciou žalovaného 2/, nevyhodnotil správne vykonané dokazovanie a nesprávne právne vec posúdil. Zastával názor, že prvoinštančný súd v rozpore so zákonom neuviedol aké skutočnosti považoval za preukázané, ktoré za preukázané nepovažoval, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení

dôkazov riadil. Odôvodnenie napadnutého rozhodnutia preto považoval za nepreskúmateľné. Poukázal na to, že vada konania spočívajúca v nedostatočnom odôvodnení rozsudku je v zmysle ustálenej judikatúry vo svojej podstate porušením základného práva účastníka na spravodlivý proces, ktoré právo zaručujú v podmienkach právneho poriadku Slovenskej republiky okrem zákonov aj čl. 46 a nasl. Ústavy SR a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Na základe uvedeného žiadal, aby odvolací súd napadnuté rozhodnutie zmenil tak, že žalobu v celom rozsahu zamietne a prizná žalovanému 2/ voči žalobkyni nárok na náhradu trov konania (aj odvolacieho) v rozsahu 100%, alternatívne, aby napadnutý rozsudok zrušil a vrátil vec prvoinštančnému súdu na ďalšie konanie a priznal žalovanému 2/ náhradu trov odvolacieho konania voči žalobkyni v rozsahu 100%.

4. Proti rozsudku v rozsahu výroku I. podala odvolanie aj žalobkyňa z dôvodov, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Žalobkyňa sa stotožnila s úvahou súdu o priznaní nemajetkovej ujmy, avšak priznanú sumu 25 000 eur považovala za neprimeranú vzhľadom k intenzite, povahe a spôsobu neoprávneného zásahu, k charakteru a rozsahu zasiahnutej hodnoty osobnosti a k trvaniu a rozsahu vzniknutej nemajetkovej ujmy. Uviedla, že nerozumie postupu súdu, ktorý prihliadol aj na námietky žalovaných a zohľadnil, že zomr. G. sám požíval alkohol a videl ako alkohol požíva aj žalovaný 1/a napriek tomu si s ním sadol do jedného motorového vozidla, ktoré riadil žalovaný 1/. Poukázala na to, že dopravná nehoda sa nestala pri ceste do Boldogu, kedy by sa dalo pripustiť, že G. si do určitej miery vzhľadom na svoj stav uvedomoval čo robí, a že tak robí dobrovoľne, berúc do úvahy riziko, ale až pri ceste späť do Senca, kedy G. nemal absolútne žiadnu možnosť voľby, čo bolo preukázané v konaní výsluchom svedkov, ako aj samotným žalovaným 1/. Tiež nesúhlasila so záverom súdu, že G., keď si ľahol unavený do auta žalovaného, si musel byť vedomý, že pri spiatočnej ceste do Senca bude znovu riadiť žalovaný 1/ pod vplyvom alkoholu, nakoľko takéto závery z dokazovania nevyplynuli. Všetci, vrátane žalovaného 1/, uviedli, že G. v aute spal a nikto ho predtým, ako sa rozhodli odísť späť do Senca, nezobudil a ani sa o to nesnažil. Skutočnosť, že išiel autom do Boldogu, ktoré riadil opitý žalovaný 1/ podľa jej názoru v žiadnom prípade neznamená, že by s ním šiel aj naspäť a súd takýto záver bez ďalšieho nemôže urobiť. Súčasne sa podľa názoru žalobkyne dá dôvodne domnievať, že ak by ho bol ktokoľvek zobudil, riadne by si sadol a pripútal by sa, keďže tak urobili všetci aj pred jazdou smerom do Boldogu. Okrem toho poukázala na povinnosť vodiča dohliadnuť a ubezpečiť sa, aby bol každý pasažier v čase začatia jazdy pripútaný bezpečnostným pásom, ak ním je auto vybavené. Namietala, že súd prvej inštancie na jednej strane vylúčil akékoľvek spoluzavinenie zomr. G. na jeho smrti a konaní, ktoré mu predchádzalo, na strane druhej nedôvodne na tieto skutočnosti prihliadol. Nesúhlasila s postupom prvoinštančného súdu, ktorý zohľadnil správanie žalovaného 1/, keď samotné ospravedlnenie žalovaného 1/ písomnou formou považovala vzhľadom na okolnosti prípadu ako aj závery výsluchu svedka E. I. C., psychológa a terapeuta žalobkyne, za nepostačujúce a z pohľadu žalovaného 1/ alibistické. Žalovanému 1/ podľa jej názoru nič nebránilo, aby sa jej osobne ospravedlnil a mohol tak urobiť aj v sprievode svojho obhajcu, alebo inej blízkej osoby, ktorá by mu bola oporou. Okrem toho považovala písomné ospravedlnenie pozostalým za spôsobenie smrti ich blízkej osoby za ľudské a morálne minimum od každého človeka a nie skutočnosť, na ktorú by sa malo prihliadať ako na osobitnú skutočnosť, ktorá v tomto prípade odôvodňuje priznanie nižšej nemajetkovej ujmy. Pokiaľ ide o finančné odškodnenie, ktoré mal žalovaný 1/ ponúknuť žalobkyni, tak to malo len podobu formálneho prejavu bez naplnenia skutočného obsahu. Mala za to, že ide o alibistické tvrdenie, ktoré žalovaný 1/ nikdy reálne nenaplnil, ani len čiastočne. Uviedla, že pri prípadnej nesúčinnosti žalobkyne mohol plnenie poslať na účet právneho zástupcu, prípadne poštovou poukážkou, alebo vinkulovať v banke v prospech žalobkyne, prípadne zložiť na účet súdu. Na uvedené podľa jej názoru súd nemôže v žiadnom prípade prihliadať. Poukázala na to, že žalovaným 1/ prezentovaná snaha a prísľub odškodniť žalobkyňu bol jedným z liberačných dôvodov, na ktoré súd prihliadal v trestnom konaní pri ukladaní trestu žalovanému 1/, ktorý mu aj z tohto dôvodu mimoriadne znížil, dokonca mu priznal poľahčujúcu okolnosť v zmysle § 36 písm. k) Trestného zákona, nevedno z akého dôvodu, pretože sa nijak nepričinil o odstránenie škodlivých následkov svojho konania a nezaplatil spôsobenú škodu. Jediný koho mohol žalovaný odškodniť je možno poisťovňa Dôvera, ktorá si uplatnila 9 304,23 eur v trestnom konaní a v prípade, ak aj žalovaný 1/ plnil poisťovni, žalobkyňa nevidela žiaden dôvod, aby neplnil jej v lehote 8 rokov, čo i len čiastočne. Na podklade uvedeného mala za to, že neexistujú žiadne súdom tvrdené okolnosti na strane žalovaného 1/, na ktoré by mal alebo mohol prihliadať pri priznávaní výšky nemajetkovej ujmy, a ktoré by znižovali túto výšku, naopak, žalobkyňa bola názoru, že práve žalovaný 1/ svojim postojom a konaním resp. nekonaním v tomto spore výrazne prispel k celkovej dĺžke konania a týmto výrazne zasiahol a súčasne stále zasahuje do osobnostných práv žalobkyne. Tieto skutočnosti neboli súdom prvej inštancie žiadnym

spôsobom reflektované. Žalobkyňa uviedla, že celková dĺžka konania a predlžovanie sporu prehlbujú jej traumu a negatívnym spôsobom vplývajú aj na jej zdravotný stav, ktorý ďalej degraduje. Tvrdila, že konaním žalovaného 1/ došlo k strate jej práva na rodinný život a prišla o podstatnú časť života, jednak dĺžky života a jednak kvality. Žalobkyňa ďalej namietala, že z argumentácie súdu prvej inštancie nie je zrejmé, prečo na porovnanie výšky priznanej náhrady vybral práve v odôvodnení uvedené rozsudky, keď žalobkyňa predložila príkladmo minimálne sedem rozhodnutí, ktoré by sa mohli aplikovať aj na prípad žalobkyne a súdy v nich priznali ďaleko vyššie odškodnenie ako v rozhodnutiach, ktoré uviedol súd prvej inštancie. Podľa názoru žalobkyne súd prvej inštancie neprihliadol na špecifiká tohto prípadu, najmä na silný vzťah medzi žalobkyňou a jej nebohým synom, na skutočnosť, že žalobkyňa prišla o celú rodinu a ostala sama, kým v prípadoch uvedených v napadnutom rozhodnutí išlo o úmrtie jedného člena rodiny. Na podklade uvedeného žalobkyňa žiadala, aby jej súd priznal nemajetkovú náhradu v peniazoch za zásah do jej osobnostných práv, a to v sume, ktorú požadovala vo svojej žalobe alebo aspoň sume, ktorá sa bude tejto približovať. Žiadala, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti zrušil a vec vrátil prvoinštančnému súdu na ďalšie konanie alebo, aby sám rozhodol tak, že návrhu žalobkyne vyhovie a prizná jej nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

5. Žalovaný 2/ sa k odvolaniu žalobkyne vyjadril v podaní zo dňa 15.12.2021, v ktorom uviedol, že priznaná výška náhrady nemajetkovej ujmy nezohľadňuje okolnosti nehody, spoluzavinenie nebohého a dopad do sféry vodiča, ako aj zaužívanú súdnu prax, keďže je neprimerane vysoká. Nesúhlasil s tvrdeniami žalobkyne o „nechcenom“ vezení sa v motorovom vozidle a považoval vyjadrenia o myšlienkovom postupe nebohého G. za rozporuplné. Mal za to, že takáto argumentácia je len na základe dohadov, predpokladov a potláča do úzadia zásadné fakty, a to jazdu v opitosti so šoférom pod vplyvom alkoholu a spanie v motorovom vozidle, kde muselo byť každej aj priemerne zmýšľajúcej osobe jasné, že s týmto vozidlom sa môže jazdiť, navyše za situácie, kedy bolo zrejmé, že nebolo zabezpečené žiadne ubytovanie a ani veci na trávenie noci. Zopakoval kritériá, ktoré je potrebné pri rozhodovaní o náhrade nemajetkovej ujmy skúmať, a to na strane žalobcov ako aj žalovaných a zdôraznil, že je potrebné skúmať a vychádzať z majetkových a spoločenských pomerov žalovaného 1/. Poukázal na to, že k tragickému následku prispelo aj správanie samotného nebohého, a to prinajmenšom tým, že nebol pripútaný bezpečnostným pásom a ďalšou zásadnou skutočnosťou je, že sa nachádzal v predmetnom vozidle a absolvoval osudnú jazdu napriek tomu, že sám bol pod vplyvom alkoholu a mal vedomosť o tom, že vodič vozidla je tiež pod vplyvom alkoholu. Bol toho názoru, že miera zavinenia poškodeného pri vzniku škody je rovnako vážna, ak nie vyššia ako miera žalovaného 1/ a je potrebné túto pre spravodlivé rozhodnutie posudzovať a zohľadniť. Uviedol, že základným účelom náhrady nemajetkovej ujmy je kompenzácia zásahu do osobnostnej sféry, pričom je nepochybné, že došlo k zásahu do osobnostných práv žalobkyne, najmä práva na rodinný život. Považoval však za nevyhnutné zdôrazniť, že nie je možné zamieňať náhradu nemajetkovej ujmy za kompenzáciu nákladov na pokrytie majetkových potrieb, resp. pokrytie nasledujúcich aktivít a nákladov žalobkyne. Zopakoval, že žalovaný 1/ vykonal trest, skutok oľutoval a opakovane sa ospravedlnil s tým, že výška uplatňovanej a aj priznanej sumy je pre neho likvidačná, pričom v trestnom konaní prejavil snahu poskytnúť zadosťučinenie žalobkyni, ktorá ale o to nestála. Žalobkyňa opakovane odmietala plnenia a nechcela sa so žalovaným 1/ dohodnúť na žiadnom odškodnení. Vyjadrenia k vytváraniu vinkulácie alebo úschov považoval za absurdné pri takomto osobnostnom nároku a podľa jeho názoru sú dôkazom toho, že žalobkyňa celú situáciu pravdepodobne vníma ako možnosť získania majetkového prospechu. Mal za to, že z výpovedi žalobkyne možno indikovať, že jediným zadosťučinením je pre ňu finančné plnenie, čo v konečnom dôsledku neguje inštitút náhrady nemajetkovej ujmy, pre ktorý je podstatné aj morálne zadosťučinenie, či samotné prejednanie veci a ospravedlnenie sa žalovaného 1/. Poukázal na to, že žalobkyňa opakovane menila zásadné skutočnosti pre konanie, a až počas konania pod ťarchou argumentácie žalovaných začala preukazovať údajné psychické problémy, a to z obdobia, ktoré bolo časovo značne oddialené od skutočnosti rozhodujúcej pre zásah do osobnostných práv. Rovnako na pojednávaní uviedla, že už u nej nie je predpoklad na rodinný život, čo je však v priamom rozpore s tvrdeniami v žalobe a odôvodnením výšky uplatňovanej náhrady nemajetkovej ujmy, „ktorú chcela použiť na starostlivosť o dieťa s obdobným osudom.“ S poukazom na uvedené považoval vyjadrenia žalobkyne v konaní za účelové. Na základe uvedeného žiadal, aby odvolací súd napadnuté rozhodnutie zmenil tak, že žalobu v celom rozsahu zamietne, alternatívne, aby napadnuté rozhodnutie zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

6. Súd prvej inštancie vydal dopĺňací rozsudok zo dňa 4.10.2022. V odôvodnení rozhodnutia okrem iného uviedol, že rozsudkom priznal žalobkyni náhradu nemajetkovej ujmy v sume 25 000 eur, v

zostávajúcej časti jej žalobu týkajúcu sa uplatneného nároku na zaplatenie 75 000 eur zamietol, keďže si žalobou uplatnila nárok na zaplatenie 100 000 eur. O tejto časti žaloby však opomenul rozhodnúť (výrokom) v pôvodnom rozsudku zo dňa 26.8.2022, preto o zamietnutí rozhodol dopĺňacím rozsudkom.

7. Proti dopĺňaciemu rozsudku podala včas odvolanie žalobkyňa, v ktorom zopakovala svoju argumentáciu uplatnenú v odvolaní proti rozsudku a doplnila, že sa stotožňuje s úvahou súdu o priznaní nemajetkovej ujmy a odôvodnení priznania samotnej nemajetkovej ujmy, ktorá slúži na zmiernenie následkov súvisiacich s neoprávneným zásahom do nemajetkových práv žalobkyne. Sumu 25 000 eur, ktorú súd priznal ako nemajetkovú ujmu žalobkyne, resp. sumu vo výške 75 000 eur, ktorú v zostávajúcej časti žalovanej náhrady nemajetkovej ujmy zamietol, považovala za neprimeranú vzhľadom k intenzite, povahe a spôsobu neoprávneného zásahu a k charakteru a rozsahu zasiahnutej hodnoty osobnosti, k trvaniu a rozsahu vzniknutej nemajetkovej ujmy. Poukázala na to, že samotné ospravedlnenie je jednou z foriem nároku, ktorého sa môže poškodený domáhať, čo je v rozpore s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, v zmysle ktorého podľa ustáleného právneho názoru je zásah do osobnostných práv a následne ujma, najmä na živote natoľko traumatizujúca, že morálna satisfakcia určite nebude postačujúca. V tomto smere preto považovala za nepochopiteľný postoj súdu prvej inštancie ku konaniu žalovaného 1/, ktorý sa ospravedlnil žalobkyni len písomnou formou (neosobne, neautenticky), keď prihliadol na túto skutočnosť ako na okolnosť odôvodňujúcu zníženie nemajetkovej ujmy a zároveň uviedol, že morálna satisfakcia je nepostačujúca, a teda nemôže mať vplyv na určenie výšky nemajetkovej ujmy. Pokiaľ ide o rozhodovaciu činnosť iných súdov, mala za to, že bolo potrebné zo strany súdu prvej inštancie uviesť aspoň jedno rozhodnutie Krajského súdu v Bratislave ako súdu odvolacieho, inak ide o veľmi selektívny a účelový výber. Namietala, že v prípade rozhodnutí uvedených v odôvodnení napadnutého rozsudku, nejde o podobné ani obdobné rozhodnutia, pretože pri všetkých rozhodnutiach ide o úmrtie manžela alebo rodiča poškodených (žalobcov) a nie dieťaťa ako v prejednávanej veci. Súd prvej inštancie mal podľa názoru žalobkyne pri určení výšky náhrady posudzovať intenzitu vzťahu žalobcu so zomrelým, vek zomrelého a pozostalých, morálne zadosťučinenie na strane vodiča (osoby, ktorá do práv zasiahla), kedy je potrebné zohľadniť ľútosť, náhradu škody, ospravedlnenie, dopad udalosti do sféry pôvodcu, majetkové pomery vodiča. Mala za to, že prvoinštančný súd uvedené kritériá pri rozhodovaní nezohľadnil. Žalobkyňa ďalej uviedla, že pri krytí, resp. uhrádzaní škody z povinného zmluvného poistenia toto nemôže mať žiaden vplyv na určenie výšky nemajetkovej ujmy. V tejto súvislosti polemizovala o náhrade škody v hypotetickej situácii, kedy by došlo ku škode na motorovom vozidle vo výške 100 000 eur v porovnaní s náhradou nemajetkovej ujmy v súvislosti s usmrtením jej syna vo výške 25 000 eur. Podľa jej názoru je priznaná výška nemajetkovej ujmy v peniazoch neprimeraná spôsobenému zásahu do jej osobnostných práv a na výšku priznanej výšky mali vplyv skutočnosti, ktoré neboli preukázané v konaní pred súdom a súd prvej inštancie prihliadal na skutočnosti tvrdené žalovaným 1/, ktoré nemajú oporu vo vykonanom dokazovaní a žalovaný 1/ ich ani nijak inak nepreukázal. Na základe uvedeného dospela k záveru, že výrok dopĺňacieho rozsudku je nesprávny. Žiadala, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie alebo, aby sám rozhodol tak, že návrhu žalobkyne vyhovie a prizná jej nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

8. Žalovaný 2/ sa k odvolaniu žalobkyne proti dopĺňaciemu rozsudku vyjadril podaním zo dňa 2.3.2023, v ktorom zopakoval svoju argumentáciu uplatnenú v odvolaní proti rozsudku a doplnil, že sa nestotožňuje s argumentáciou žalobkyne, ktorú považuje za účelovú. Podľa jeho názoru sa žalobkyňa snaží vo svojom odvolaní vytvoriť viacero verzií situácie, tak aby do úzadia ustúpili rozhodujúce skutočnosti, s ktorými sa konajúci súd vysporiadal. Tvrdil, že žalobkyňa vo svojom odvolaní uvádza aj nepravdivé skutočnosti, najmä o majetkových pomeroch a dopadoch do citovej sféry žalovaného 1/, ktoré nemali byť predmetom dokazovania, hoci tieto zásadné otázky boli predmetom výsluchu žalovaného 1/. Zdôraznil, že súdy jednoznačne považujú aj odsúdenie pôvodcu zásahu za formu satisfakcie, ktorá sa musí prejaviť na priznanej nemajetkovej ujme, resp. jej nepriznaní ako doplnku poskytnutej satisfakcie. Skutočnosť akéhosi trestania zo strany pozostalých a teda ich vnímanie trestu a vytrpenej ujmy pôvodcu zásahu ako nedostatočnej, nemôže byť podkladom pre náhradu nemajetkovej ujmy, ktorá ako inštitút má nahrádzať iné nehmotné statky. V tejto súvislosti odkázal na závery rozsudku Krajského súdu v Nitre zo dňa 28.6.2017, sp.zn. 25Co/441/2016. Na základe uvedeného žiadal, aby odvolací súd odvolanie žalobkyne odmietol.

9. Odvolací súd preskúmal vec v rozsahu a medziach dôvodov odvolania (§ 379, § 380 ods. 1 a § 378 ods. 1 C.s.p.), bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 C.s.p.), keďže sa nejednalo o

prípad, v ktorom by bolo potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie, nariadenie pojednávania si nevyžadoval ani dôležitý verejný záujem a dospel k záveru, že odvolanie žalovaného 2/ a žalobkyne nie sú podané dôvodne. Súd prvej inštancie riadne zistil skutkový stav veci, keď vykonal dokazovanie v rozsahu potrebnom na zistenie rozhodujúcich skutočností (§ 185 C.s.p.) z hľadiska posúdenia opodstatnenosti uplatneného nároku, výsledky vykonaného dokazovania správne zhodnotil (§ 191 ods. 1 C.s.p.) a na ich základe dospel k správnym skutkovým a právnym záverom, ktoré v napadnutom rozhodnutí náležite a dostatočne odôvodnil (§ 220 ods. 2 C.s.p.).

10. Odvolací súd, viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil súd prvej inštancie (§ 383 C.s.p.), prihliadajúc na obsah súdneho spisu a z neho vyplývajúci skutkový stav, nezistil v postupe súdu prvej inštancie žiadne vady týkajúce sa procesných podmienok (§ 380 ods. 2 C.s.p.). K doplneniu dôvodov rozhodnutia súdu prvej inštancie a v záujme vysporiadania sa s odvolacími námietkami odvolací súd uvádza nasledovné.

11. Podľa § 4 ods. 2 písm. a) zákona č. 381/2001 Z. z., poistený má z poistenia zodpovednosti právo, aby poisťovateľ za neho nahradil poškodenému uplatnené preukázané nároky na náhradu škody na zdraví a nákladov pri usmrtení.
12. Podľa § 15 ods. 1 zákona č. 381/2001 Z. z., náhradu škody uhrádza poisťovateľ poškodenému. Poškodený je oprávnený uplatniť svoj nárok na náhradu škody priamo proti poisťovateľovi a je povinný tento nárok preukázať.

13. Podľa § 11 Občianskeho zákonníka, fyzická osoba má právo na ochranu svojej osobnosti, najmä života a zdravia, občianskej cti á ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia, svojho mena a prejavov osobnej povahy.

14. Podľa § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka, fyzická osoba má právo sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov do práva na ochranu jeho osobnosti, aby sa odstránili následky týchto zásahov a aby mu bolo dané primerané zadosťučinenie.

15. Podľa § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka, pokiaľ by sa nezdalo postačujúce zadosťučinenie podľa odseku 1 najmä preto, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jej vážnosť v spoločnosti, má fyzická osoba tiež právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch.

16. Podľa § 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka, výšku náhrady podľa odseku 2 určí súd s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo.

17. V konaní bolo nesporné, že žalobkyňa sa domáhala náhrady nemajetkovej ujmy od žalovaných 1/ a 2/ titulom neoprávneného zásahu do práv na ochranu osobnosti, ktorý jej bol spôsobený zavineným konaním žalovaného 1/ ako vinníka dopravnej nehody, ktorá sa stala dňa 6.6.2013, a v dôsledku ktorej došlo k usmrteniu G. B., syna žalobkyne. V konaní zároveň bolo nesporné, že žalovaný 2/ bol v čase škodovej udalosti (dopravnej nehody) poisťovateľom vozidla, ktoré viedol vinník dopravnej nehody a ktorým bola spôsobená dopravná nehoda podľa zákona č. 381/2001 Z. z.

18. Odvolací súd sa stotožnil so záverom súdu prvej inštancie, v zmysle ktorého je potrebné pojem škody vykladať extenzívne tak, že tento pojem zahŕňa aj náhradu nemajetkovej ujmy z titulu občianskoprávnej zodpovednosti za zásah do osobnostných práv pozostalých. Žalobkyňa si tak nárok na náhradu nemajetkovej ujmy mohla uplatniť priamo voči osobe, ktorá zasiahla do jej osobnostných práv, ale v zmysle ust. § 15 ods. 1 zákona č. 381/2001 Z. z. aj voči žalovanému 2/ ako poisťovateľovi vozidla, ktorým bola spôsobená škoda. Otázka pasívnej vecnej legitimácie žalovaného 2/ nebola predmetom konkrétnych odvolacích námietok, preto odvolací súd v tomto smere iba odkazuje na ustálenú judikatúru (uznesenie Ústavného súdu SR zo dňa 11.10.2016, č.k. III. ÚS 666/2016-36, rozhodnutie Najvyššieho súdu SR zo dňa 31.7.2017, sp.zn. 6MCdo/1/2016, rozhodnutie Najvyššieho súdu SR zo dňa 27.02.2018, sp. zn. 6Cdo 143/2017).

19. Odvolací súd vo vzťahu k uplatnenému nároku konštatuje, že právo na rešpektovanie súkromného a rodinného života je základným právom podľa článku 19 ods. 2 ústavného zákona č. 460/1992 Zb. Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „Ústava SR“), podľa článku 8 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v znení protokolov (ďalej len ako „Dohovor“), ako aj podľa článku 10 ods. 2

ústavného zákona č. 23/1991 Zb. ktorým sa uvádza Listina základných práv a slobôd (ďalej len ako „Listina“). Súčasťou osobnostných práv fyzickej osoby je aj právo na súkromný a rodinný život, ktoré zahŕňa taktiež právo na vytváranie a rozvíjanie vzťahov s blízkymi osobami. Pod právnu úpravu ochrany osobnosti fyzickej osoby, ktorá je v slovenskom právnom poriadku obsiahnutá v Občianskom zákonníku spadá aj právo na ochranu súkromia, ktoré sa v najširšom zmysle týka aj života v rodine, manželských, partnerských alebo priateľských či iných obdobných vzťahov. Súčasťou súkromného života jednotlivca je nepochybne aj rodinný život, zahŕňajúci právo fyzickej osoby na spolužitie s blízkymi príbuznými, najmä s deťmi, rodičmi, prarodičmi, či súrodencami. Rešpektovanie súkromného života musí preto zahŕňať do určitej miery právo na vytváranie a rozvíjanie vzťahov medzi najbližšími rodinnými príslušníkmi, aby tak bolo možné okrem iného rozvíjať a napĺňať vlastnú osobnosť jednotlivca. Protiprávne narušenie týchto rodinných vzťahov predstavuje neoprávnený zásah do práva na súkromný a rodinný život fyzickej osoby (viď. obdobne uznesenie NS SR z 18.02.2010, sp. zn. 3Cdo 137/2008 a nález Ústavného súdu ČR sp. zn. I. ÚS 2844/14 zo dňa 22.12.2015).

20. Základnou hmotnoprávnou podmienkou vzniku zodpovednosti a sankcií podľa Občianskeho zákonníka za neoprávnený zásah do osobnostných práv fyzickej osoby podľa ust. § 13 Občianskeho zákonníka je existencia neoprávneného zásahu objektívne spôsobilého vyvolať nemajetkovú ujmu v príčinnej súvislosti medzi takýmto zásahom a jeho protiprávnosťou. Zásah do emocionálnej sféry fyzickej osoby, spôsobený protiprávnym konaním tretej osoby, následkom ktorého je úmrtie blízkej osoby, zakladá právo domáhať sa ochrany osobnosti podľa ust. Občianskeho zákonníka. V prípade, ak by sa nezdalo morálne zadosťučinenie postačujúce, umožňuje Občiansky zákonník v ust. § 13 ods. 2 priznať náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, ktorej účelom je vyvážiť a zmierniť nemajetkovú ujmu peňažnou formou a plní tiež satisfakčnú funkciu (rozhodnutie NS SR sp. zn. 5 Cdo 265/2009). Základom pre priznanie a určenie výšky primeraného zadosťučinenia v peniazoch sú zákonom ustanovené dve kritéria, z ktorých musia súdy vychádzať, a to závažnosť vzniknutej nemajetkovej ujmy a okolnosti, za ktorých k neoprávnenému zásahu do práva na ochranu osobnosti fyzickej osoby došlo. Špecifiká každého jednotlivého prípadu nepovedú k zneužívaniu tohto právneho prostriedku na neprípustné obohacovanie, a súčasne nebude na pôvodcu neoprávneného zásahu pôsobiť likvidačne, zohľadňujúc pritom verejný záujem. Maximálna čiastka, ktorú môže súd priznať je pritom ohraničená len výškou žalobcom požadovaného peňažného zadosťučinenia, ktorá musí byť zrejmá zo žalobného návrhu (rozsudok NS SR, sp. zn. 4Cdo/139/2011).

21. Na podklade vykonaného dokazovania možno jednoznačne vyvodiť, že smrťou syna žalobkyne pri dopravnej nehode bolo zasiahnuté do práv na ochranu osobnosti žalobkyne (práva na súkromie a rodinný život) ako najbližšieho rodinného príslušníka, v dôsledku čoho bola narušená celistvosť jej rodiny. Žalobkyňa stratila možnosť viesť so svojim synom súkromný a rodinný život a je od jeho smrti ochudobnená o túto sféru prirodzených vzťahov s jedným z najbližších rodinných príslušníkov, o stratu radostí s ním prežívaných; protiprávnym konaním vinníka dopravnej nehody tak prišlo k nezvratnej deštrukcii týchto medziľudských (rodinných) väzieb tvoriacich základ a rámec súkromného života žalobkyne, a tým k zásahu do jej osobnostných práv. Takto vzniknutá trauma je zo života žalobkyne za daných okolností prakticky neodstrániteľná. Smrť ako absolútna a nenahraditeľná strata predstavuje sama o sebe závažný zásah do práva na ochranu osobnosti, pričom spôsobuje ťažké psychické rozpoloženie a v prípade fungujúcej rodiny má za následok dlhotrvajúcu nemožnosť vyrovnať sa so stratou blízkeho človeka napriek plynutiu času. Je preto nepochybné, že morálne zadosťučinenie (vrátane odsúdenia vinníka dopravnej nehody v trestnom konaní) za daných okolností nie je postačujúce, a je teda prípustné priznať žalobkyni náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa v ust. § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka.

22. K výške peňažnej náhrady odvolací súd vo všeobecnosti uvádza, že táto je predmetom voľnej úvahy súdu, keďže zákon nestanovuje ani rámcové čiastky pre odškodnenie nemajetkovej ujmy. Vodiacimi parametrami proporcionálne spravodlivého zadosťučinenia je atribút primeranosti, ktorý je rozhodujúcim kritériom priznávania odškodnenia, aby bol dosiahnutý účel kompenzácie. Na druhej strane pri zachovaní proporcionality, výška peňažnej satisfakcie nesmie byť prostriedkom bezdôvodného obohatenia a pôsobiť na škodcu likvidačne. Rozhodujúcim je preto zvažovanie individuálnych okolností prípadu.

23. Odvolací súd sa nestotožnil s postupom súdu prvej inštancie, na základe ktorého pri určení výšky náhrady nemajetkovej ujmy prihliadol na konanie zomrelého G., ktorý si ľahol do vozidla, kedy

si musel byť vedomý, že uvedené vozidlo bude viesť žalovaný 1/, ktorý bol pod vplyvom alkoholu. Zohľadneniu takéhoto konania by totiž muselo predchádzať vyvodenie zodpovednosti zomrelého Lukáša na vzniku škody (ujmy). Záver, že zomrelý G. svojim konaním prispel k vzniku škody tým, že nasadol do motorového vozidla, ktoré viedla osoba pod vplyvom návykovej látky, však nevplýva z vykonaného dokazovania a súd prvej inštancie takýto záver ani nevyslovil. Zo svedeckých výpovedí v trestnom konaní a z výpovede žalovaného 1/ totiž nemožno vyvodiť, že zomrelý G. mal pred jazdou, v rámci ktorej nastala dopravná nehoda, vedomosť o tom, že vodič, ktorý spôsobil dopravnú nehodu a škodovú udalosť, bol pod vplyvom návykovej látky. Bolo nesporné, že motorové vozidlo riadil žalovaný 1/ na ceste zo Senca do Boldogu pod vplyvom alkoholu, s čím bol zomrelý G. uzrozumený, avšak pred jazdou z Boldogu do Senca si do vozidla išiel oddýchnuť a následne v ňom zaspal, pričom vo vozidle spal aj na začiatku a počas jazdy. Uvedené skutočnosti boli v konaní nesporné a jednoznačne potvrdené výpoveďami svedkov v trestnom konaní ako aj výpoveďou žalovaného 1/. Zo žiadnych skutkových okolností nemožno vyvodiť záver, že zomrelý G. porušil všeobecnú prevenčnú povinnosť a nastúpil do vozidla, ktoré viedla osoba pod vplyvom návykovej látky (resp. sa nechal odviezť vozidlom s vodičom pod vplyvom návykovej látky), keďže pred jazdou, počas ktorej nastala dopravná nehoda, spal, teda nemohol si byť vedomý toho, kto vozidlo riadi (ani len toho, že vozidlo bolo uvedené do pohybu). Na základe uvedeného potom v danom smere nemožno vyvodiť ani jeho spoluzavinenie na vzniku škody. Súd prvej inštancie tak následne nemohol prihliadať na ním popísané správanie zomrelého pri určení výšky náhrady nemajetkovej ujmy. Tvrdenia žalovaného 2/ o tom, či zomrelý G. mohol alebo nemohol vedieť, kto bude riadiť vozidlo na ceste z Boldogu do Senca, sú iba hypotetickými konštrukciami, ktoré v konaní neboli preukázané. Rovnako nemožno pričítať zomrelému G., že nebol vo vozidle pripútaný bezpečnostným pásom, keďže bolo jednoznačne preukázané, že v čase uvedenia vozidla do pohybu a počas jazdy spal, teda ani nemal možnosť sa rozhodnúť, či tak učiní alebo nie. Preto pokiaľ ide o porušenie povinnosti vyplývajúcej zo zákona o cestnej premávke spočívajúcej v použití bezpečnostného pásu, je nutné vyvodiť rovnaký záver, teda, že vo vzťahu k zomrelému G. nie je možné vyvodiť porušenie povinnosti a spoluzavinenie na vzniku škody.

24. Odvolacie námietky žalobkyne ako aj žalovaného 2/ vo vzťahu k neopodstatnenosti priznanej výšky náhrady však odvolací súd napriek vyššie uvedenému vyhodnotil ako nedôvodné. Pri určovaní výšky náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch je potrebné brať do úvahy hlavne závažnosť vzniknutej ujmy a okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo.

25. Súd prvej inštancie pri rozhodovaní o výške náhrady nemajetkovej ujmy mal z vykonaného dokazovania preukázanú značnú citovú väzbu žalobkyne voči jej zosnulému synovi ako aj skutočnosť, že jeho smrť trvalo negatívne poznamenala život žalobkyne, z čoho vyvodil, že ide o nenávratnú ujmu a traumu pre pozostalého rodiča (žalobkyne). Odvolací súd poznamenáva, že vzťah rodičov s deťmi je charakterizovaný starostlivosťou a vzájomnou pomocou, úzka citová väzba medzi rodičmi a deťmi nezaniká ani z dôvodu, že deti opustia rodičovský dom a založia si vlastnú rodinu. Práve okolnosť, že k strate syna došlo v čase, kedy žalobkyňa oprávnene očakávala ďalší rozvoj vzťahov v rámci prípadnej budúcej synovej rodiny, a s tým spojené aj jej uplatnenie, podčiarkuje vzniknutú traumu na strane žalobkyne a predstavuje okolnosť, na ktorú je potrebné prihliadnuť pri určení výšky náhrady. Súd prvej inštancie správne zohľadnil aj skutočnosť, že zomrelý G. bol jediným dieťaťom žalobkyne, o ktorého sa sama starala od jeho útleho detstva a zároveň bol jediným dieťaťom aj v širšej rodine s tým, že opora a pomoc v starobe boli zo strany žalobkyne prirodzene predpokladané (aj vzhľadom na jej dobrý vzťah so synom). Vo vzťahu k okolnostiam na strane žalovaného 1/ odvolací súd konštatuje, že súd prvej inštancie správne prihliadol na správanie žalovaného 1/, ktorý svoj čin oľutoval, žalobkyni sa ospravedlnil a ponúkol jej finančné odškodnenie. Odvolací súd pri určení výšky náhrady nepovažoval za podstatné akú formu ospravedlnenia považovala žalobkyňa za adekvátnu, pričom vykonanie žalobkyňou preferovaného spôsobu satisfakcie ani nemožno od žalovaného 1/ vyžadovať (naviac, žalovaný 1/ v konaní vysvetlil okolnosti, pre ktoré sa rozhodol osobný kontakt so žalobkyňou nerealizovať). Ani skutočnosť, že žalovaný 1/ nevyplatil žalobkyni náhradu v priebehu konania, hoci deklaroval ochotu vyplatiť odškodnenie, nie je dôvodom pre priznanie vyššej náhrady žalobkyni, ktorá ponúkanú sumu náhrady neakceptovala. Konanie žalovaného 1/, ktorý za danej situácie ponechal určenie výšky náhrady na rozhodnutí súdu, nemožno hodnotiť ako formálne a alibistické. Okrem toho, žalovaný 1/ bol oprávnený obrátiť sa (a aj odkázať žalobkyňu) na žalovaného 1/ s vyplatením nároku titulom plnenia z povinného zmluvného poistenia poisteného motorového vozidla.

26. Pokiaľ žalovaný 2/ argumentoval pomermi na strane žalovaného 1/, pre ktorého má byť výška priznanej náhrady likvidačná, odvolací súd konštatuje, že uvedené námietky nemôžu byť relevantné pre zníženie náhrady uloženej žalovanému 2/. Ak žalovaný 1/ sám v priebehu konania navrhol uhradiť žalobkyni sumu 35 000 eur a proti prisudzujúcemu výroku napadnutého rozsudku ani nepodal odvolanie, nemôže sa žalovaný 2/ brániť argumentom o likvidačnej výške priznanej náhrady vzhľadom na finančné pomery žalovaného 1/, teda skutočnosťami, ktoré existujú na strane žalovaného 1/.

27. Na zdôraznenie správnosti záveru súdu ohľadne výšky priznanej náhrady nemajetkovej ujmy s prihliadnutím na požiadavku spravodlivosti a komparácie náhrad prisúdených v iných prípadoch, odvolací súd dopĺňa príkladmo, že:
- rozsudkom Okresného súdu Trnava zo dňa 5.9.2012, sp.zn. 12C/71/2009 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Trnave zo dňa 13.11.2013, sp.zn. 24C/479/2012 súd priznal otcovi náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 25 000 eur v súvislosti so smrťou syna pri dopravnej nehode (zohľadňujúc porušenie pravidiel cestnej premávky zo strany zomrelého),
- rozsudkom Okresného súdu Liptovský Mikuláš zo dňa 29.1.2013, sp.zn. 7C/256/2011 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Žiline zo dňa 28.10.2013, sp.zn. 8Co/264/2013 súd priznal rodičom náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 2 x 10 000 eur v súvislosti so smrťou syna pri dopravnej nehode (v čase nehody manžel a otec detí),
- rozsudkom Okresného súdu Bratislava II zo dňa 2.2.2011, sp.zn. 18C/276/2008 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Bratislave zo dňa 20.2.2013, sp.zn. 4Co/470/2011 súd priznal rodičom náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 49 790,88 eur (spolu obom žalobcom) v súvislosti so smrťou dcéry pri nehode (náraz kameňa do čelného skla vozidla),
- rozsudkom Okresného súdu Dolný Kubín zo dňa 2.12.2009, sp.zn. 7C/59/2008 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Žiline zo dňa 31.3.2010, sp.zn. 9Co/61/2010 súd priznal rodičom náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 2 x 17 000 eur v súvislosti so smrťou dcéry pri dopravnej nehode,
- rozsudkom Okresného súdu Trnava zo dňa 28.4.2010, sp. zn. 37C/178/2009, v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Trnave zo dňa 16.3.2011, sp. zn. 11Co/90/2010 súd priznal rodičom náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 2 x 15 000 eur v súvislosti so smrťou dcéry pri dopravnej nehode,
- rozsudkom Okresného súdu Žiar nad Hronom zo dňa 24.5.2011, sp.zn.13C/87/2006 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici zo dňa 20.11.2012, sp.zn. 14Co/339/2011 súd priznal rodičom náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 8 600 eur (spolu obom rodičom) v súvislosti so smrťou syna pri dopravnej nehode (zohľadňujúc protiprávne konanie zomrelého),
- rozsudkom Okresného súdu Prievidza zo dňa 7.10.2011, sp.zn.6C/117/2010 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne zo dňa 27.11.2012, sp. zn. 6Co/11/2012 súd priznal rodičom náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 2 x 8 300 eur v súvislosti so smrťou syna pri dopravnej nehode,
- rozsudkom Okresného súdu Žiar nad Hronom zo dňa 16.8.2007, sp. zn. 13C/87/2006 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici zo dňa 12.2.2008, sp. zn. 14Co/332/2007 súd priznal rodičom náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 2 x 6 638,78 eur v súvislosti so smrťou syna pri dopravnej nehode (zohľadňujúc protiprávne konanie zomrelého),
- rozsudkom Okresného súdu Bratislava V zo dňa 16.2.2009, sp.zn. 11C/79/2008 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Bratislave zo dňa 20.1.2011, sp.zn. 9Co/181/2009, 9Co/182/2009 súd priznal rodičom náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 4 979,08 eur + 3 319,39 eur v súvislosti so smrťou syna pri dopravnej nehode,
- rozsudkom Okresného súdu Poprad zo dňa 23.10.2014, sp. zn. 20C/117/2014 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Prešove zo dňa 31.3.2016, sp. zn. 7Co/376/2015 súd priznal matke náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 40 000 eur v súvislosti so smrťou syna pri dopravnej nehode,
- rozsudkom Okresného súdu Vranov nad Topľou zo dňa 21.2.2014, sp.zn. 5C/38/2012 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Prešove zo dňa 26.5.2015, sp. zn. 20Co/183/2014 priznal rodičom náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 2 x 15 000 eur v súvislosti so smrťou syna pri dopravnej nehode,
- rozsudkom Okresného súdu Námestovo zo dňa 18.10.2016, sp. zn. 10C/56/2014 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Žiline zo dňa 25.8.2017, sp. zn. 8Co/165/2017 súd priznal rodičom náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 2 x 15 000 eur v súvislosti so smrťou syna pri dopravnej nehode,
- rozsudkom Okresného súdu Poprad zo dňa 17. 5. 2013, sp.zn. 17C/19/2011 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Prešove zo dňa 26.6.2014, sp.zn. 12Co/89/2013 súd priznal rodičom náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 2 x 10 000 eur v súvislosti so smrťou syna pri dopravnej nehode,
- rozsudkom Okresného súdu Prešov zo dňa 11.5. 2017, sp. zn. 13C/63/2012 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Prešove z 11.10.2017, sp. zn. 2Co/110/2017 súd priznal matke náhradu nemajetkovej

ujmy vo výške 5 000 eur v súvislosti so smrťou dvoch synov pri dopravnej nehode (vinník dopravnej nehody bol zároveň otcom zomrelých detí),
- rozsudkom Okresného súdu Pezinok zo dňa 6.3.2020, č.k. 10C/115/2013-261 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Bratislave zo dňa 29.9.2021, sp.zn. 7Co/130/2020 súd priznal rodičom náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 2 x 16 500 eur v súvislosti so smrťou syna pri dopravnej nehode,
- rozsudkom Okresného súdu Bratislava I zo dňa 6.10.2020, č.k. 20C/37/2016-245 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Bratislave zo dňa 28.9.2022, č.k. 7Co/60/2021 súd priznal matke náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 10 000 eur v súvislosti so smrťou dcéry pri dopravnej nehode.

28. Z uvedených rozhodnutí vyplýva, že priznané náhrady nemajetkovej ujmy pozostalých príbuzných sa v prípade rodičov pohybujú od cca 5 000 eur do cca 40.000 eur.

29. Podľa nálezu ÚS SR sp. zn. III. ÚS 288/2017: „Pri určovaní sumy nemajetkovej ujmy musia všeobecné súdy zároveň zohľadňovať svoju vlastnú rozhodovaciu činnosť, a teda v súlade s princípom rovnosti rozhodovať v porovnateľných veciach rovnako a v ich judikatúre by tak mal existovať vzťah priamej úmernosti medzi závažnosťou ujmy a výškou priznanej náhrady.“ Odvolací súd tak má za to, že v danom prípade je priznaná výška nemajetkovej ujmy pre žalobkyňu v sume 25 000 eur primeraná. Takouto výškou dôjde k naplneniu požiadavky primeranosti a proporcionálnej náhrady strádania žalobkyne. Odvolací súd má na rozdiel od žalobkyne a žalovaného 2/ za to, že priznaná náhrada nemajetkovej ujmy vo výške určenej súdom prvej inštancie zohľadňuje osobitosti daného prípadu (vychádzajúc z jednotlivých vyššie uvedených kritérií) a nevybočuje z rámca priznaných náhrad v porovnateľných prípadoch. Prisúdená náhrada tak nie je zjavne neprimeraná okolnostiam prípadu, zohľadňujúc životnú úroveň v krajine a nepredstavuje ani prostriedok neprípustného obohacovania, prípadne likvidácie. Výška priznanej náhrady nemajetkovej ujmy je spôsobilá kompenzovať vzniknutú ujmu v zmysle jej zmiernenia na spravodlivom a slušnom základe (zdôvodnená konkrétnymi východiskami a závermi).

30. Vychádzajúc z vyššie uvedeného možno uzavrieť, že žalobkyňa ani žalovaný 2/ v odvolaní neuviedli také tvrdenia a argumenty, ktoré by svojou relevanciou boli spôsobilé zmeniť závery, ku ktorým dospel súd prvej inštancie v súvislosti s výškou priznanej náhrady 25 000 eur v napadnutom rozsudku ako aj dopĺňacom rozsudku, v ktorom zamietol žalobu vo zvyšnej časti o zaplatenie 75 000 eur.

31. Napriek uvedenému odvolací súd v zmysle § 388 C.s.p. zmenil výrok rozsudku súdu prvej inštancie zo dňa 26.8.2021, č.k. 7C/354/2014-300 (a prisvedčil tak argumentácii žalovaného 2/) z dôvodu, že v danej veci nárok žalobkyne voči jednotlivým žalovaným vychádza z rôznych právnych titulov, preto neprichádza do úvahy, aby súd zaviazal žalovaných na solidárne splnenie povinnosti. Zodpovednosť žalovaného 1/ je totiž daná podľa § 13 Občianskeho zákonníka a zodpovednosť žalovaného je daná podľa § 15 zákona č. 381/2001 Z.z., a teda v prejednávanej veci nejde u žalovaných o spoločný záväzok (solidaritu) podľa § 511 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Odvolací súd z uvedeného dôvodu zmenil napadnutý rozsudok iba za účelom formálnej nápravy jeho výroku týkajúceho sa uloženia povinnosti žalovaným (výrok I.) tak, že žalovaní 1/ a 2/ sú povinní zaplatiť žalobkyni sumu 25 000 eur do troch dní od právoplatnosti rozsudku s tým, že plnením jedného zo žalovaných zaniká v rozsahu tohto plnenia povinnosť plnenia druhého žalovaného. Z rovnakých dôvodov bolo potrebné zmeniť aj výrok o trovách konania (výrok II.) tak, že žalobkyňa má proti žalovaným 1/ a 2/ nárok na plnú náhradu trov konania s tým, že plnením jedného zo žalovaných zaniká v rozsahu tohto plnenia povinnosť plnenia druhého žalovaného. Uvedená zmena napadnutého rozhodnutia však nemá vplyv na vecnú správnosť napadnutého rozhodnutia, rovnako nemá vplyv na úspech odvolateľov v konaní pre účely rozhodovania o trovách konania (samotná zmena spôsobu zaviazania žalovaných pri nezmenenej výške náhrady nepredstavuje úspech strany sporu v odvolacom konaní, ktorý by mohol byť vyhodnotený určitým pomerom).

32. O trovách odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa ust. § 255 ods. 1 v spojení s ust. § 262 ods. 1 a § 396 ods. 1 a 2 C.s.p. a v odvolacom konaní nepriznal odvolateľom právo na náhradu trov odvolacieho konania, nakoľko žalobkyňa ani žalovaný 2/ neboli v odvolacom konaní úspešní.

33. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Bratislave pomerom hlasov 3:0 (§ 393 ods. 2 CSP).

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon
pripúšťa (§ 419 C.s.p.) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 C.s.p.).
Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.).
V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).